

MARDİN GEZİLECEK YERLER LİSTESİ

1	Kasımiye Medresesi
2	Şeyh Çabuk Camii
3	Kırklar Kilisesi
4	Mardin Müzesi
5	Latifiye Camii
6	Gazipaşa İlköğretim Okulu
7	Ulucami
8	Kayseriye Pasajı
9	Bakırcılar Çarşısı
10	Revaklı Çarşı
11	Zinciriye Medresesi
12	Surur Han
13	Tarihi Postane Binası
14	Şehidiye Medresesi
15	Sabancı Mardin Kent Müzesi
16	Hatuniye Medresesi
17	Savurkapı Hamamı
18	Melik Mahmut Camii
19	Artuklu Kervansarayı
20	Ceviz Çeşmesi
21	Firdevs Köşkü
22	Deyrulzafaran Manastırı
23	Dara Antik Kenti (Oğuz Köyü)
24	Mor Yakup Manastırı (Nusaybin)
25	Zeynelabidin Türbesi (Nusaybin)
26	Beyaz Su Mesire Alanı (Nusaybin)
27	Deyrulumur Manastırı (Midyat-Şırnak Yolu Üzeri)
28	Midyat Konuk Evi
29	Gelüşke Hanı (Midyat)
30	Gümüşçüler Çarşısı (Midyat)
31	Estel Hanı (Midyat)
32	Abdullah Bey Konağı (Savur)
33	Savur Kalesi

Gül Mahallesi'nde Melik Mahmut Camii'nin sağ arka tarafından yukarı çıkan merdivenlerin yanında yer almaktadır.

Mardin'de medrese mimarisi açısından hem erken ve olgun bir örnek hem de eyvanlı medreselerin öncüsü olan Sitti Radviyye Medresesi, 1176/7 - 1184/5 yılları arasında yapılmış olup, Necmettin Alpi'nin hanımı ve Kutbettin İlgazi'nin annesi Sitti Raziye'nin "Hatuniye" adıyla anılan medresesidir.

Madrasa is located in Gul District, near the stairs that climb up from the right back side of Melik Mahmut Mosque.

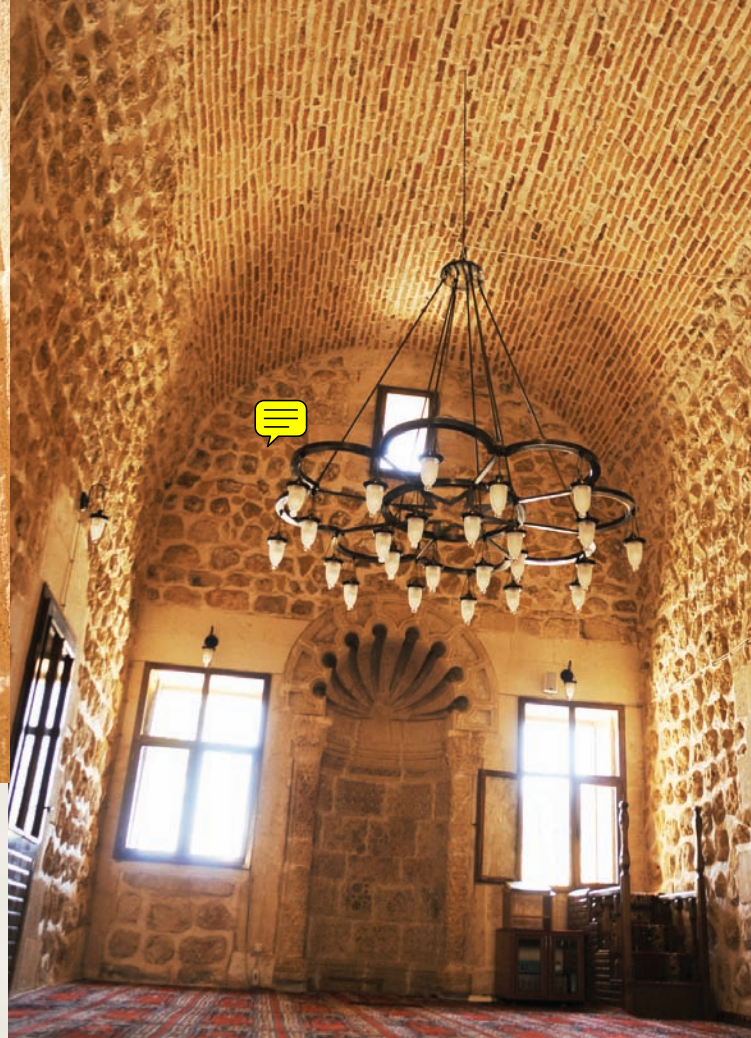
Sitti Radviye Madrasa, which is an early and mature example in terms of madrasa architecture and a pioneer among iwanned madrasas, was built between the dates July 1176 - May 1184 and called as Hatuniye, the name of Sitti Raziye who was wife of Necmettin Alpi and mother of Kutbettin İlgazi.

03

(Hatuniye)
SİTTİ RADVİYYE MEDRESESİ
(Hatuniye)
SİTTİ RADVİYYE MADRASA

03

SİTTİ RADVİYYE (Hatuniye) MEDRESESİ
SİTTİ RADVİYYE (Hatuniye) MADRASA
Gül Mahallesi, Meydanı Mardin-Turkey

T.C. MARDİN VALİLİĞİ
REPUBLIC OF TURKEY GOVERNORSHIP OF MARDİN

www.mardin.gov.tr

İlk yapıldığında dikdörtgen bir alanı kaplayan, iki eyvanlı, revaklı avlulu, iki katlı bir medrese olan bu yapının ortaya koyduğu olgun plan ve form, Anadolu Medrese Mimarisinin gelişiminde ancak 13. yüzyılda belirmeye başlamıştır.

Zaman içinde büyük değişiklikler geçirmiş olan yapının ilk hali oldukça bozulmuş, avlu yapısını da kaybetmiştir. Medresenin asıl girişi bilinmemektedir. Günümüzde, medresenin ana eyvanı olması gereken mihraplı güney eyvanının kuzeyine bir revak bölümünü de içine alacak şekilde duvar çekilmiştir ve yapı cami olarak kullanılmaktadır. Ana eyvanda bulunan mihrap bezemeleri Artuklu Döneminin zengin taş işçiliğine işaret eder.

Original entrance of the madrasa is not known. In our day, a wall enclosing portico has been built to the west of iwan with mihrab in the south which should be main iwan of madrasa and the building is used as mosque. Mihrab ornaments presenting on main iwan points at the rich stone labour of Artuqid Period.

Mature plan and form of this building, covering a rectangular field, having two iwans, porched courtyard, and also being a two-floor madrasa when it was first built, became apparent in the development of Anatolian Madrasa Architect as late as in 13rd century. First form of the building which had many changes was considerably spoilt and lost its courtyard structure.

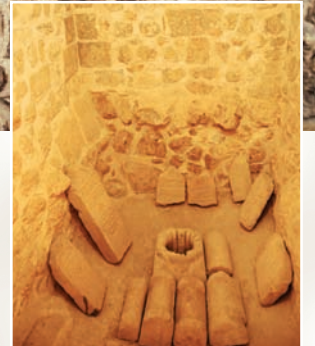
Mihrabın yanındaki bir camekân içinde Hz. Muhammed'in ayak izi görülebilir.

Cami haline getirilmiş olan eyvan kısmının doğusunda tromplu kubbeli kare bir türbe mekânı yer almaktadır. Türbe içinde yan yana yer alan iki büyük sandukadan kuzeydekinin bir kenarında iri harfli, çiçekli nesih bir kitabe parçası görülür. 580'de (1184/5) ölen Kutbeddin İlgazi'nin, annesinin yaptırmış olduğu bu medreseye gömülmüş olduğu bilinmektedir.

Footprint of Prophet Mohammad can be seen in a showcase next to the mihrab.

There is a squinched, domed, square tomb place in the east of iwan part which has been converted to mosque. A piece of epigraph which is large lettered, floral and naskh in the corner of one of two big sarcophagus that present alongside in the tomb. It's known that Kutbeddin İlgazi, who died in 580(May 1184) was buried in that madrasa built by his mother

1895

Mardin Müze Binası; Mardin Merkez Şar Mahallesi'ndeki 1. Caddede üzerinde, Cumhuriyet Meydanı'nın kuzeyindeki bir grup Süryani evinin arasında bulunmaktadır. Bina'nın doğu tarafına bitişik olan Meryem Ana Kilisesi'nin Müze'ye bakan kapalı portalındaki kitabeğe göre 1895 yılında Antakya Patriği İgnatios Behnam Banni tarafından Süryani Katolik Patrikhanesi olarak yaptırılmıştır. Uzun bir süre dinî amaçlı hizmet veren yapı, daha sonraları askeri garnizon, çeşitli siyasi partilerin merkezi, kooperatif binası, sağlık ocağı ve polis karakolu olarak da kullanılmıştır. Bina'yı Süryani Katolik Vakfı'ndan satın alan Kültür Bakanlığı, yapıyı restore etmiş, 2000 yılında Mardin Müzesi'ni Zinciriye Medresesi'nden alarak bu binaya taşımıştır.

Müze Binası'nın kurulu bulunduğu alandaki arazi eğiminin ve parsel derinliğinin fazla olması, tasarımın teraslamalar biçiminde üç kat olarak gerçekleşmesine neden olmuştur. Her kattaki yapılamada mekânlar terasların kuzey kenarında yer almış ve yapı "U" planlı olarak güneye doğru iki kol halinde uzatılmıştır. Zeminde ve üçüncü katta sokakla bağlantı kurulmuştur. Yapı genel olarak özgün durumunda sırtını kuzeye dayamış dört açıklıklı bir revak ve arkasında yer alan mekânlardan oluşur. Revak kemerlerinde yuvarlak kemer formunun tercih edilmesi Bina'nın Batılı etkisini artırmaktadır. Kemer yüzeylerinde eklektik üslup yansıması olarak bitkisel ve geometrik farklı süsleme öğeleri bir arada kullanılmıştır. Yapı ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda yapılan eklemelerle bugünkü halini almıştır. Farklı büyüklüklere sahip 14 mekândan oluşan Bina daha çok saray hissi uyandırmaktadır. Yöresel Mardin Taşı'nın kullanıldığı Bina'da örtü sistemi olarak çapraz tonoz, yuvarlak beşik tonoz, sivri beşik tonoz ve aynalı çapraz tonoz örnekleri ön plana çıkmaktadır

Mardin Museum building is located on Mardin Central Sar District, First Street, in the north of Cumhuriyet Square among a group of Assyrian houses. It was built as Assyrian Catholic Patriarchate by Antakya Patriarch Ignatios Behnam Banni in 1895, according to epigraph which is in Museum-sighted closed portal of Virgin Mary Church. After serving with religious purposes for many years, the building was used as military garrison, headquarter of various political parties, cooperative building, health center and police station. Ministry of Culture which acquires the building from Assyrian Catholic Foundation, made a restoration, and then moved Mardin Museum by acquiring from Zinciriye Madrasa to that building in 2000.

Museum Building was designed as a three floor building with terraces due to the inclined land it was built on and parcel depth. On each floor, rooms are placed on the north of the terraces and the structure is stretched to the south in 'U' shape. The building is connected to the street on the ground and third floors.

MARDİN MÜZESİ MUSEUM

www.mardinmuzesi.org.tr
www.mardinmuseum.org.tr

1. Caddede Cumhuriyet Meydanı Mardin-Türkiye
Tel: +90 482 2121664 Fax: +90 0000000

01

MARDİN MÜZESİ MUSEUM

www.mardinmuseum.org.tr

T.C. MARDİN VALİLİĞİ

REPUBLIC OF TURKEY GOVERNORSHIP OF MARDİN

www.mardin.gov.tr

The structure is generally formed by a four-span portico facing south and areas behind it. Choice of round shape on the cincture of the portico increases the Western impact of the Building.

Botanical and geometrical decoration elements were used together on the surface of the cinctures as a reflection of eclectic style. The structure received its final shape with extensions added in accordance with the needs. Formed by 14 areas with different shapes, the Building gives the impact of a palace. Cross vault, round cradle vault, pointed cradle vault and cavetto cross vault examples draws attention as the cover system of the building which was built with regional Mardin Stone. There is a water cistern under the ground floor of the building covering the bottom of the atrium.

The square cantilever supported by stone corbels between the second and third floors on the east corner of the Building provides a dynamic appearance for the building frontage. While straight lintel window shape is seen on the windows of the second floor, windows of the third floor have round cincture shape. Plaster beads, which are widely seen on the buildings of 20th century, draw attention on the frontal corners

Yapının zemin katının altında avlunun altını kaplayan bir su sarnıcı bulunmaktadır. Bina'nın ikinci katı ile üçüncü katı arasındaki doğu köşede taş konsolları desteklediği gönye çıkma, yapı cephesine hareketlilik katmıştır. İkinci kat pencerelerinde düz lentolu pencere formu, üçüncü kat pencerelerinde ise yuvarlak kemer formu kullanılmıştır. Cephe köşeliklerinde 20. yy yapılarında görmeye alışkın olduğumuz plastr hareketlendirmeleri dikkati çekmektedir. Bir diğer cephe hareketi olarak üçüncü katın bitimindeki kademeli silmeleri görmekteyiz.

Batı uçtaki üçüncü kat mekânında giriş kapısı üzerinde yer alan kitabelik kısmı günümüzde boştur. Bina iç cephesi diğer geleneksel yapılarda olduğu gibi nişlerle donatılmıştır.

Another frontal element is staged moldings at the end of third floor. The tablet place over the entrance door at the west corner of the third floor is empty now.

1947 yılından beri hizmet veren Mardin Müzesi, bünyesinde bulunan eserlerin çeşitliliği ile de oldukça dikkat çekicidir. Şırnak, Batman, Siirt gibi illerimizde müze bulunmadığından buradaki eserlerin korunup sergilenmesi için de çalışmalar sürdüren Müze'de Paleolitik Çağ'dan MS 19. yy.a kadar olan dönemleri kapsayan buluntular sergilenmektedir.

Üç adet kapalı teşhir salonu ve iki adet açık teşhir alanı bulunan Müze'nin zemin katında Roma Dönemine ait sütunlar, Süryanice ve Arapça yazılmış mezar taşları, Asur Dönemine ait bazalt kabartmalar ve yakın döneme kadar bölgede kullanım gören değirmen taşları sergilenmektedir.

Buildings interior walls are decorated with niches like traditional buildings. Mardin Museum, which has been in service since 1947, draws attention with the diversity of works it has. Antiques from Paleolithic Era to 19th century AD are exhibited in the Museum which conducts works for the protection and display of works found in cities such as Şırnak, Batman and Siirt which do not have museums.

Columns from Roman period, sepulchral monuments in Syriac and Arabian, basalt reliefs from Assyria period and ground stones, which were used in the region until recently, are exhibited on the ground floor of the Museum which has three indoor and two outdoor showrooms.

İkinci kat veya orta kat olarak tabir ettiğimiz kısmın açık alanında; Çeşitli mozaik örnekleri, Roma Dönemine ait kabartmalar, heykeller ve mezar taşları, Asur Dönemine ait tanrı ve tanrıça heykelleri bulunmaktadır. İkinci katın kapalı salon kısmında ise Mardin bölgesinde son yüzyıla kadar kullanılmış ve halen kullanım gören etnografik eserler sergilenmektedir.

Müze'nin üçüncü katında arkeolojik eserlerin teşhir edildiği iki adet kapalı teşhir salonu bulunmaktadır. "Gınavaz Salonu" olarak isimlendirilen salonda, Paleolitik Çağ'dan (MÖ 20 bin) MÖ birinci bin yıla kadar olan süreci kesintisiz temsil eden buluntular ve Nusaybin ilçesinde bulunan Gınavaz Kazı alanından ele geçmiş olan eserler teşhir edilmektedir.

Various mosaic samples; reliefs, sculptures and sepulchral monuments from Roman period and God and Goddess sculptures from Assyria period are displayed on the open area of the second floor.

Ethnographic monuments, which were used until the last century and are still in use in Mardin region, are displayed in the indoor showroom of the second floor. There are two indoor showrooms exhibiting archeological expeditions on the third floor of the Museum. Antiques representing the period from Paleolithic Era (20.000 BC) to the first century BC and works discovered at Gınavaz excavation site in Nusaybin district are exhibited in Gimavaz Hall.

Arkeoloji salonunda ise Hellenistik Dönemden Selçuklu Dönemine kadar olan süreci temsil eden; sikkeler, altın objeler, çanak çömlekler, cam buluntular ve heykeller teşhir edilmektedir.

Coins, gold objects, earthenware, glass antiques and sculptures representing the period between Hellenistic Era and Seljuk Era are exhibited in the archeology room.

Hamidiye Alayları Kışlası *Hamidiye Soldier Barracks*

Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi; Mardin Savurkapı Mahallesi'ndeki eski Cumhuriyet Meydanı'nda bulunmaktadır. Bina'nın kitabesi günümüze ulaşmadığı için tam olarak ne zaman inşa edildiği bilinmemektedir.

Bazı kaynaklarda yapının mimarı Mimarbaşı Lole olarak zikredilirken, bazı kaynaklarda da Mimarbaşı Cebrail Hekimyan ismi geçmektedir. 19. yy.ın sonralarına doğru Sultan II. Abdülhamit zamanında Hamidiye Alayları Süvari Kışlası olarak inşa edilen yapı, kışla binası olarak kullanıldıktan sonra, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinden 2003 yılına kadar da "Vergi Dairesi" olarak kullanılmıştır.

2007 yılında Sabancı Vakfı tarafından restore edilmeye başlanmış, 2009 yılında 'Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi ve Dilek Sabancı Sanat Galerisi' olarak hizmete açılmıştır.

Sakıp Sabancı City Museum is located on Cumhuriyet Square, Mardin Savurkapı District. Since its epigraph does not present in our day, its building date is not known exactly.

Chief Architect Lole is mentioned as the architect of the building in some resources, while the name Chief Architect Cebrail Hekimyan is seen in others. The building, which was built as Hamidiye Regiments Cavalry Barrack late in the 19th century by Sultan Abdulhamit the 2nd, was used as Tax Administration

Building from the first years of Republic until 2003 after having been used as barracks building.

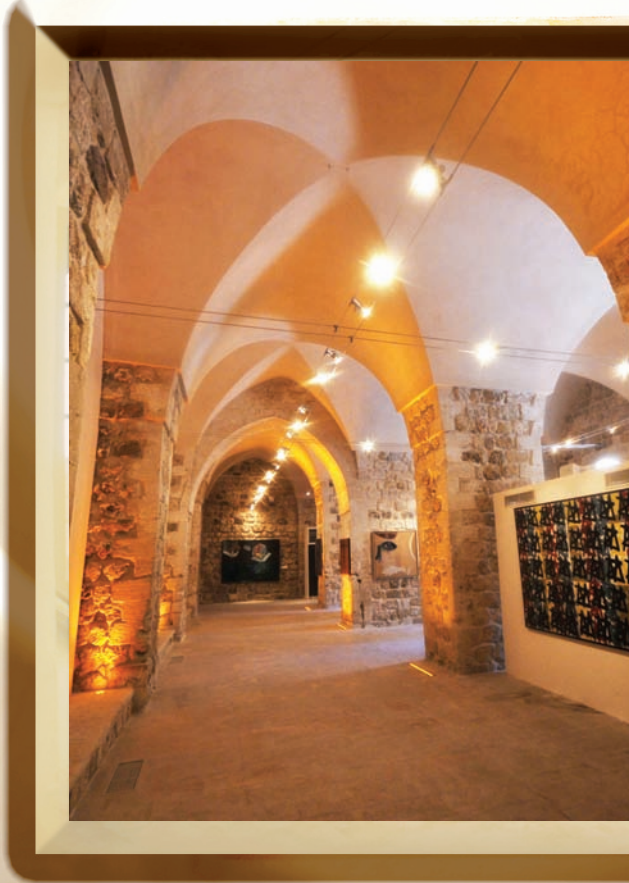
It was begun to be restored by Sabancı Foundation in 2007 and put into service as Sakıp Sabancı Mardin City Museum and Dilek Sabancı Gallery of Art in 2009.

www.sakipsabancikentmuzesi.org
www.sakipsabancicitymuseum.org

**SAKIP SABANCI
MARDİN KENT MÜZESİ
CITY MUSEUM BUILDING**

Savurkapı Mahallesi Cumhuriyet Meydanı
Mardin-Türkiye
T: +90 482 212 9396 F: +90 0000000

02

**SAKIP SABANCI
MARDİN KENT MÜZESİ
CITY MUSEUM BUILDING**

www.sakipsabancikentmuzesi.org.tr

T.C. MARDİN VALİLİĞİ
REPUBLIC OF TURKEY GOVERNORSHIP OF MARDİN

www.mardin.gov.tr

İki katlı bir yapı olan Müze binasının zemin katı, Kışla'nın ahır kısmını oluştururken, üst katta idare ve yatakhane amaçlı yapılmış bölüm bulunmaktadır. Doğu-batı doğrultusunda enlemesine dikdörtgen planlı olan yapının üst katı 12 kalın paye ile ikiye bölünmüştür. Mekân ayrıca birbirinin tekrarı 24 adet çapraz tonoz ile örtülmüştür. Yapıya ana giriş kuzey cepheden sağlanmaktadır. Orijinalinde üç revaklı bir giriş ünitesi şeklinde düzenlenmiş olan cepheden günümüze sadece giriş kapısı kalmıştır. Kuzey cephede üst kata geçişi sağlayan taç kapı ve zemin kata geçişi sağlayan iki yandan aşağı doğru merdivenli geçiş bulunmaktadır.

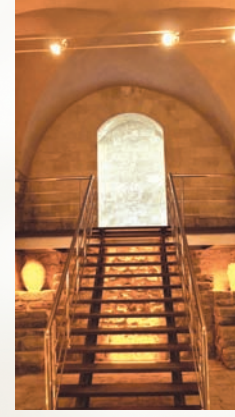
Güney cephesinde hayvanların geçişini sağlamak amaçlı geniş bir kapı daha bulunmaktadır. Güney cephesine yapının kaymasını önlemek amacı ile 4 adet uçan payanda eklenmiştir. Binada kullanılan uçan payanda sistemi Avrupa katedrallerindeki havayı kazandırmaktadır.

While ground floor of museum building, which has a two floored structure, forms stable part of the barrack, there is a part which was built with the purpose of administration and dorm. The upper floor of the building, which is in east-west direction and transversely rectangular planned, is divided into two with 12 thick ranks. The place is also covered with 24 cross vaults that follow each other. The main entrance to the building is from the north front. Only the entrance door of the front remains today, which was originally designed as an entrance unit with three porticos.

There is a portal that provides passage to upstairs and also a passage with a ladder from both sides that provides passage to the ground floor in the north front. There is also another large door in the south front to enable passing of the animals.

Four flying buttresses have been added to the south front to prevent the building from sliding. Flying buttresses system that is used in the building gives it the style in European cathedrals.

The only ornament in the building is on entrance door which was placed in the middle of the north front. It is in a rectangular niche where flat arch spanned entrance door is not deep.

There are ornaments made with sculpture-relief technique in thick kerb that covers the door and on the upper part of the doors.

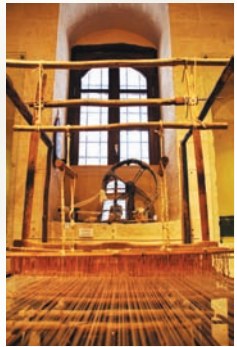
Yapıda tek süsleme unsuruna kuzey cephenin ortasına yerleştirilen giriş kapısında yer verilmiştir. Basık kemer açıklıklı giriş kapısı, derin olmayan dikdörtgen formda bir niş içerisinde. Kapıyı kuşatan kalın bordür içerisinde ve kapının üst kısmında oyma-kabartma tekniği ile yapılmış süslemeler mevcuttur.

"Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi" olarak hizmet veren binanın üst katında, Mardin Şehrinin kimliğini/belleğini oluşturan zanaatlar, yaşam alanları, sosyal yaşam ve kent tarihine ait buluntu ve eşyalar sergilenmektedir. Zanaatlar ve Mardin'in kimliğini oluşturan unsurların görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirildiği sergi alanında Mardin hakkında bugüne kadar çıkmış olan bütün kitaplardan örnekler bulmak da mümkündür.

"Dilek Sabancı Sanat Galerisi" olarak hizmet veren alt katta ise; fotoğraf, resim, ebru ve güncel sanat eserlerine ait sergiler ziyaretçilerin beğenisine sunulmaktadır.

Antiques and properties about crafts, living spaces, social life and city history, which make up the identity/memory of Mardin city, are exhibited upstairs of the building which serves as Sakıp Sabancı Mardin City Museum. It is possible to find examples of all the books published so far about Mardin in exhibition area where crafts and elements which make up the identity of Mardin are enriched with visual and auidal materials.

Exhibitions of photographs, painting, marble art and pieces of actual art are offered to visitors downstairs, which serve as Dilek Sabancı Gallery of Art.

Artuklu Dönemi mimari örneklerinden, dilimli kubbesi ve minaresiyle Mardin'in sembolü olan Mardin Ulu Cami, Ulucami Mahallesi'nde birinci caddenin paralelinde yer alan ana cadde üzerindeki çarşının içinde bulunmaktadır.

Ulu Cami, Mardin'in topografik konumu nedeniyle, eğimli olan arazi doldurularak tesviye edilmiş bir alan üzerine ve cepheden çıplak gözle tam olarak görülemeyecek biçimde yapılmıştır.

Yapı şehrin hemen her köşesinden silindirik gövdeli, süslü minaresiyle dikkat çeker. Doğudaki bu minare bir kare kaide üzerindedir. Kayıtlara göre cami iki minareli inşa edilmiştir. Buna göre batıda olması gereken minare bugün yoktur. Caminin bugün mevcut olan tek minaresinin kaidesindeki yazıt, yapım tarihini 1176 olarak vermektedir, fakat bugünkü minare 1888/89 yıllarında yeni ve eklektik bir üslupla yapılmıştır.

Ulu Cami'nin çirki minareli olduğu geleneği halk arasında Sultan İsa Medresesi'ne Zinciriye denilmesine kadar uzanmakta, bu da iki minare arasında gerili olan zincirin Timur istilasında batıdaki minare yıkıldığında medreseye götürülmüş olmasına bağlanmaktadır.

Mardin Grand Mosque, which is from artuqid samples of Artuqid Period and the symbol of Mardin with its sliced dome and minaret, is located in the bazaar that is on the main street which is placed in parallel to the first street of Ulucami District.

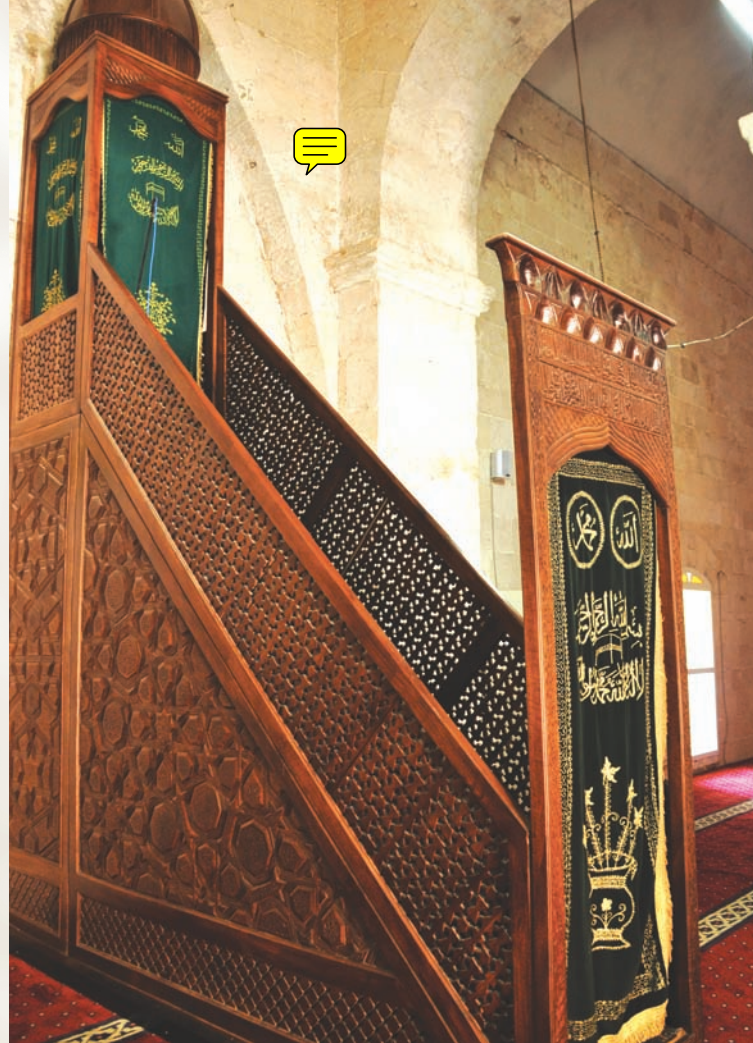

Due to topographical state of Mardin, the Grand Mosque was built on an evened area by filling the sloped land and in a style that cannot be seen with the naked eye from the front side.

The building stands out with its cylindrical bodied and ornamented minaret from almost every corner of the city. That minaret in the east is on a squared bedplate. The mosque was built as two-minaret according to the records. Therefore, the minaret which must be in the west doesn't present today. The epigraph, which is on a squared bedplate of single minaret that presents today, shows building date as 1176, but present minaret was built with a new and eclectic style in the years 1888/89.

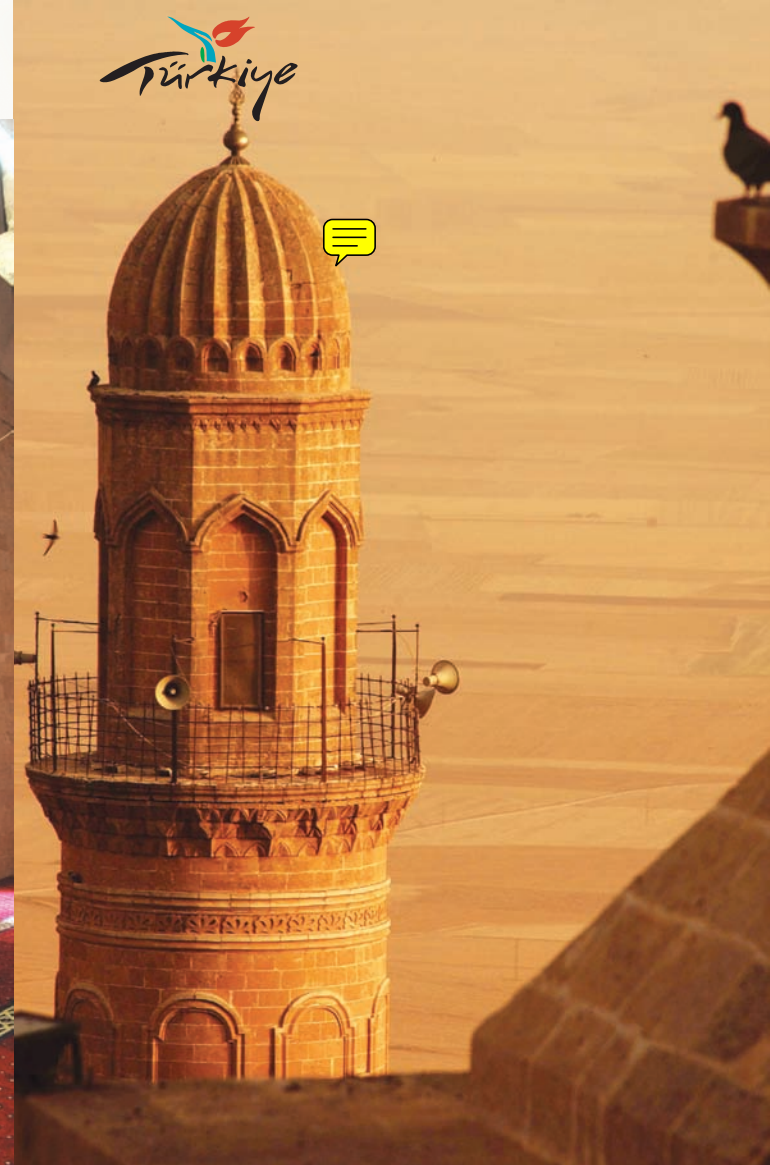
The tradition that the Grand Mosque has twin minarets goes back to that Sultan İsa Madrasa was called as Zinciriye among people, and that is also linked to the event that the chain stretched between these two minarets were taken to the madrasa when the minaret in the west collapsed during Timur invasion.

05

ULU CAMİİ
GRAND MOSQUE
(ULU CAMİ)

05

ULU CAMİİ
GRAND MOSQUE
(ULU CAMİ)

1. Cadde Cumhuriyet Meydanı Mardin-Turkey

T.C. MARDİN VALİLİĞİ
REPUBLIC OF TURKEY GOVERNORSHIP OF MARDİN
www.mardin.gov.tr

Some Assyrian authors claim that the mosque was converted from a church. It's possible that an old church presented at its place, even it was not converted from church.

The oldest epigraph in the building shows that the building was built in 11th century. However, there is not information about the shape of the building in that period. It cannot be said that the form of our day was completely designed in Seljuq Period.

Another epigraph on the minaret is dated 1176 and belonged to Melik Kutbettin Gazi, one of Artuqid sultans. Another epigraph in the eastern front is dated 1186 and from the period of Yavlak Aslan, also one of Artuqid sultans.

The building reflects basic features of the architecture of Artuqid Period in the 12th century. It's an important example of mosque plan and form, which emerged in southeast in earlier period, with the structure that is domed in front of mihrab and transverse progressing. The material of the building is cut stone.

Bazı Süryani yazarlar kiliseden çevrildiğini söylerler. Yapı kiliseden çevrilmemiş olsa bile, yerinde eski bir kilisenin bulunması muhtemeldir.

Yapıda yer alan en eski yazıt, yapının 11. yüzyıl içinde yapıldığını göstermektedir. Fakat yapının bu dönemdeki şekli ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Bugünkü formun bir bütün halinde Selçuklu Döneminde tasarlandığı söylenemez. Minarede bulunan bir başka yazıt 1176 tarihli olup Artuklu hükümdarlarından Melik Kutbeddin İlgazi'ye aittir. Doğu cephedeki bir başka yazıt ise 1186 tarihli olup gene Artuklu hükümdarlarından Yavlak Aslan Dönemindedir.

Yapı 12. yüzyıl Artuklu Dönemi mimarisinin temel özelliklerini yansıtır. Ulu Cami erken dönemde özellikle güneydoğusunda meydana çıkan; mihrap önü kubbeli, enine gelişen cami plan ve formunun çok önemli bir örneğidir. Yapının malzemesi düzgün kesme taştır. Caminin kubbesi dört T şeklinde paye üzerine oturtulmuş sekizgen bir kasnağın üzerinde yükselir. Ana mihrap iki kademeli, yüksek ve istirdiye kabuğu şeklinde biten uzun bir niş halindedir. Ortada da natüralist çelenk motifleri gösteren içte yarım yuvarlak, dışta altı köşeli bir dolgu yer alır.

Caminin minberi Muzaffer Kara Arslan tarafından yenilenmiş ve sonra Artuklu Sultanı Davud (1367 - 1376/7) ağaç bir minber yaptırmıştır. Camide Peygamber efendimizin Sakal-ı Şerifi de bulunmaktadır.

Ulu Cami'nin kubbesi dıştan yivleme tekniğiyle yapılmıştır. Bu teknik ilk olarak bu binada kullanılmış ve daha sonraları Mardin'de gelenek halini almıştır. Kubbenin dıştan yivlenmesi bazı geç dönem Artuklu yapılarında karakteristiktir. Daha sonraları bir örneği Deyrülzafaran Manastırı'nda görülmek üzere 19. yüzyılda yeniden moda olmuştur. Cami avlusunun etrafında çapraz tonozlu revaklar bulunur. Bugün revaklardan yalnızca beşi kalmıştır.

The dome of the building ascends on an octagonal hoop which is placed on four t-grades. The main mihrab is as a long niche which is two-stage, high and finishes in oyster shell form. There is an infilling in the middle, which shows naturalist wreath patterns and is half round inside, hexagonal outside.

Minbar of the mosque was renewed by Muzaffer Kara Arslan and the Artuqid Sultan Davud (1367 - 1376/7) had a wooden minbar built. Sacred beard of our prophet Mohammad also presents in the mosque.

The dome of Grand Mosque was built with external fluting technique. It was firstly used in that building and then became a tradition in Mardin. External fluting of the dome was a characteristic in some later period Artuqid buildings. Then, it came into fashion again in 19th century when an example of it was seen in Deyrulzafaran Monastery. There are cross vaulted porticos around the courtyard. Only five of them have remained in our day.

Ulu Cami'nin "Sipahi Pazarı"na bakan güney duvarı 1469'da Uzun Hasan tarafından yenilenmiştir. Avlunun kuzeyinde Şafii mezhebine ait ayrı bir mahfel bulunur.

Akkoyunlu Hükümdarı Cihangir buraya birtakım rüsum ve emlak vakfetmiştir. Cami'nin dikdörtgen avlusu, yapının kuzeyinde kalır.

Avlunun güneyinde mihrap duvarına paralel, beşik tonozlu üç neften oluşan, mihrap duvarına yakın iki nefin kubbe ile kesildiği, enine gelişmiş, mihrap önü kubbeli bir şema görülür. Bu şema, aynı zamanda, çevredeki birçok yapı tarafından taklit edilmiş bir modeldir.

Southern wall that sees Cavalryman Bazaar of the Grand Mosque was renewed by Uzun Hasan in 1469. There is a gathering place which is belonged to Shafii communion in the north of the courtyard.

Akkoyunlu Sultan Cihangir devoted some imposts and estates to the mosque. The rectangular courtyard of the mosque is on the north of the building.

In the south of the courtyard, a scheme, which is parallel to mihrab wall, consisting of three cradle vaulted naves, transverse progressed, domed in front of mihrab, is seen. This scheme is also a model which was imitated by many buildings around.

Medrese Mahallesi'nin kuzeyinde bulunan, Mardin'de hüküm süren son Artuklu Sultanı olan Melik Necmeddin İsa bin Muzaffer Davud bin El Melik Salih tarafından 1385 yılında yaptırılmış olup halk arasında "Zinciriye Medresesi" diye de anılan Sultan İsa Medresesi, doğu ve batı uçlarındaki dilimli kubbeleri ve doğu tarafına rastlayan yüksek anıtsal portalı ile çok uzaklardan bile dikkat çeker.

Yapıya halk arasında "Zinciriye Medresesi" denmesi, bir rivayete göre eskiden iki dilimli kubbe arasına zincir gerilmiş olması sebebiyledir. Batıdaki kubbeye bulunan demir halkanın bu zincirin bağlandığı halkalardan biri olduğu söylenir. Gene bir rivayete göre zincir daha önceleri Ulu Cami'nin minareleri arasında asılı olup, minarelerin biri yıkıldıktan sonra medreseye getirilmiş ve kubbelerin arasına asılmıştır.

Sultan İsa Madrasa, located in the North of Madrasa District, built in 1385 by Melik Necmeddin İsa bin Muzaffer Davud bin El Melik Salih, who was last Artuqid Sultan ruling in Mardin and which is called as Zinciriye Madrasa among people, stands out even from afar with its cusped domes on the east and west edges and high monumental portal in the east side.

Rumour has it that being called as "Zinciriye Madrasa" among people is for the reason that once chain was stretched between two sliced domes. It's said that the iron ring in the western dome is one of the rings which the chain was connected to. Rumour has it that the chain had been stretched between the minarets of the Grand Mosque and after one of the minarets had collapsed, it was brought to the madrasa and stretched between the domes.

04

(Sultan İsa)
ZİNCİRİYE MEDRESESİ
(Sultan İsa)
ZİNCİRİYE MADRASA

04

ZİNCİRİYE (Sultan İsa) MEDRESESİ
ZİNCİRİYE (Sultan İsa) MADRASA

Gül Mahallesi, Cumhuriyet Meydanı Mardin-Türkiye

T.C. MARDİN VALİLİĞİ
REPUBLIC OF TURKEY GOVERNORSHIP OF MARDİN

www.mardin.gov.tr

Portalden girince, yıldız tonozla örtülü bir bölüme çıkılır; bu bölümün karşısında, ikinci kata çıkılan ve günümüzde kullanılmayan bir merdiven, batısında ise cami mekânıyla birlikte avluya açılan bir koridor vardır.

Koridorun güneyindeki cami mekânının ortasında mukarnaslı tromplu bir kubbe yer alır. Bu mekân güneyde ve kuzeyde kademeli ve sivri kemerli pencerelerle, kasnak açıklıklarından giren ışık oyunlarına sahne olur. Caminin kuzeydeki giriş kapısının iç tarafı ile tam karşısında yer alan mihrap nişinin etrafı aynı şekilde işlenmiştir. Mihrabın etrafı kakma motiflerle işlenmiştir. Minber kesme taştan yapılmıştır.

Dikdörtgen ve geniş bir alanı kaplamakta olan yapı, iki kat üzerinde avlu, cami, türbe ve çeşitli ek mekânlardan meydana gelmiştir.

Güneyden bakıldığında, batıdaki dilimli kubbenin altında cami, doğudaki dilimli kubbenin altında türbe bulunur.

Yüksekte kalan ve batıdan yükselen merdivenlerle çıkılan anıtsal portal, dışta iki sıra mukarnaslı bir kademe ile dikdörtgen çerçeve içine alınmıştır. Bu çerçevenin içinde geniş, dekoratif küfi ile doldurulmuş bir bordür yer alır ki bu da iki yandaki sütüncelerin taşıdığı üç dilimli niş kemeri ile çevrelenmiştir. Mukarnas dolgunun altında nişi çepeçevre dolaşan bir kitabe kuşağı bulunmaktadır. Onun altındaki yan duvarlarda ise bitkisel motifli iri rozetler yer alır. Ayrıca giriş kapısının üzerindeki yazılar da madalyonlar halindedir. Bu madalyonların altında iki değişik taş süslemesi dikkati çeker. Üstteki bezemede aralarında altıgenler ve üç kollu yaprakların olduğu birbiri içerisine girmiş kıvrımlı çizgilerden örgü motiflerine yer verilmiştir. Ortadaki küçük altıgenlerde bazı sözcükler yazılıdır. Bunun altındaki bezemelerde karşılıklı palmetler varsa da bunlar kakma olarak işlendiğinden çoğu düşmüştür.

The building, which covers a rectangular and large area, consists of courtyard on two floors, mosque, tomb and various additional places.

When one looks from the south, there is mosque under the sliced dome in the west and tomb under the sliced dome in the east. The monumental portal, which remains and high and climbed up by stairs ascending from the west, was taken in a rectangular framework with a two-line muqarnased grade outside. There is a large kerb filled with decorative cufic in this framework and this is surrounded with three sliced niche arches, which are handled by the columns on both sides.

When entered from the portal, one comes into a place that is covered with a stellar vault; in the opposite of this part, there are stairs that go to second floor and are not used in our day, and in the west of this part, there is a corridor that goes to the courtyard with mosque site.

There is a muqarnased, squinched dome in the middle of the mosque site which is in the south of the corridor. This place witnesses plays of light coming from lancet windows graded in the south and north, and from hoop intervals. Sides of the mihrab are decorated with inlaid designs. Mimbar is made of cut stone.

Avlunun güneyinde beş çapraz tonozlu revak, kuzeyinde ise beşik tonozla örtülü selsebilli bir eyvan bulunmaktadır.

Avlunun batısındaki eyvandan ise türbe olduğu anlaşılan ve tromplu bir kubbeyle örtülü mekâna geçilir. Üst kat daha çok küçük oda mekânlarından oluşmaktadır. Bunlar bir zamanlar medresede okuyan kişilerin odacılarıdır.

İlk defa Mardin'de görülen Timur (Hicri 789 ve 803) ve ordusu ile savaşmış olan Melik Necmeddin İsa bir süre bu medreseye hapsedilmiştir. Mardin Müzesi bugünkü binasına taşınmadan önce Zinciriye Medresesi'nde işlevini sürdürmüştür.

There are five cross valuted porticos in the south of the courtyard, and an iwan with fountain covered with cradle vault in the north.

One passes from the iwan in the west of courtyard to a place covered with a squinched dome that is seemingly a tomb. Upper floor mostly consists of very small room places. These are the rooms of the people who once studied in madrasa.

Melik Necmeddin İsa, who battled with the army of Timur(789 and 803 of the Hegira) which was firstly seen in Mardin, was imprisoned in that madrasa for a while.

Mardin Museum retained its function in Zinciriye Madrasa before it was moved to its present building.